

**Tabulae Navfragii, Sev Echo Concionvm Aliqvot, Qvae
Blattarvm Inclementiam easêre, de Festis ac Dominicis**

Qvarta Navfragii Tabvla Seu Echo Concionvm Aliqvot, Qvæ Blattarum
inclementiam easêre, de Dominicis & Festis

Bosquier, Philippe

Coloniae, 1618

Oratio in Christi Natalem, ad Monachos San-Hubertinos in Arduenna.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56172)

BREVIS IN CHRISTI NATA-
 talem, ad Monachos San-Hubertinos
 in Arduenna, Oratio, vt à F. Philip. Bos-
 quiero, nondùm Sacerdote scripta olim
 fuit (ab alio tamen habita:) sic edi-
 ta, vt adpareat, proficeritne
 deindè Autor, an de-
 fecerit.

FAMILIARIS ILLA EST ET VSI-
 tata omnium consuetudo ciuitatum,
 (Patres & Domini mei venerandi) vt
 tympanorũ sonis, aut buccinæ auditis
 clangoribus, quam primum vndecum-
 que collecta iuuentus, omnisque ætas
 circumfusa ruat, intellectura præconum legationẽ;
 quamquam vsu venire compertum est, lituorum mũ-
 di huius & tubarum sonos, Regum inter se aut Du-
 cum, aut prouinciarum sanguinolentas discordias,
 intestina bella, & *littora littoribus, contraria, fluctibus*
undas vt plurimum denuntiare. Hoc nimirum nostro
 malo, tempestate hac turbulentã, & ciuilibus flagran-
 te disidiis, experti, loquimur, tot prouinciarum in-
 ter se visis dimicationibus, tot agris nostro sanguine
 cruentatis, tot spoliatis, desolatisq; olim florentissi-
 mis ciuitatibus, quarum nondùm vulnera coierunt.
 Quæ cum ita sit, ea tamen est huius mundi ho-
 minum auiditas dicam? an dementia? vt ad primum
 litui tympaniq; strepitum, vndique ruant ad audien-
 dum circumfusi. Quò magis eorum animos, quos de
procellosis mundi fluctibus, de loco horroris, & vasta
soli-

Solitudinis eductos, Deus monasteriis, velut quietissima tuti portus statione, recepit, inflammari oportet, ad audiendum non iam lituos, non classica, non tympana, non asperos tubarum sonos, ciuiliis belli præcones, sed pacificam illam vocem suauemque concentum, quem Regis æterni symphoniaci, cælestis scilicet Angelorum chorus nato Domino præcinuit, *gloriam Deo, pacem hominibus*, summæque illius Maieftatis in carne natiuitatem, formam Dei seruili diploide circumamicam, nostraque opertam infirmitate, vt secures inimici nostris ceruicibus imminentes auertat, venisse denuntians.

Equidem multos vestram scio (Patres, & Domini mei) his retrò diebus elapsis, quibus, pro nostri ingenij tenuitate (quod sentio quàm sit exiguum) quæ Dominus dedit, sumus eloquuti, diem huc Christi Iesu natalem, multis suspirijs, multis gemitibus, affectasse, multoties, cum Synagogæ patribus, inclamasse ad Patrem: *Mitte Domine quem missurus es. Descendat super nos misericordia tua. Emitte, Domine, agnum Dominatorem terra. Aperiatur terra, & germenet Saluatorem*, & tantæ pacis, tanti que doni sitientissimos, ad Filium, iterumque iterumque ingeminentes, suspirasse: *Aperi cælos tuos, & descende, visita nos in salutari tuo*. Multos (inquam) vestram scio, hæc non oscitanter inclamasse, his declarasse, quantis desideriorum æstibus, quibus intus ignibus torreretur, vt viderent *diem Domini non amarum* quidem illam, *diem iræ & calamitatis*, diem, de qua Propheta, *tenebrarum & caliginis*, *diem nubis & turbis*, sed diem pacis & lætitiæ, in quo *gloria in altissimis Deo, & in terrâ pax hominibus bonæ voluntatis* nuntiatur.

Exultastis (vt opinor) cum Abraham, vt videretis *diem Domini; crastina autem die scietis, quia visitauit*

uos Dominus oriens ex alto, facturus redemptionem plebis suae, videbitis (inquam) & cum Abrahamo gaudebit cor vestrum, si quemadmodum filij huius saeculi assolent in suis, ad pacificam Angelorum musicen, Leuita personante, animos, vultus, oculos, & ora conuertatis.

Sed quoniam id audisse Christiano cuiicumque parum fuerit, quin potius fortasse damnosum, nisi venienti regiae Maiestati exeamus in occursum, dona nostra conferentes; peto à vobis, vt me de Regis excipiendi ratione, cum breuitate, cuius ego sum amantiſſimus, differentem, vt soletis, placide audiat. Spero enim fore, vt, etſi Tullianae maiestatis grauitatem, aut Demosthenicum splendorem oratio haec nostra non speret, sed magis, paupertati. Regis venientis accommodata, humilitate verborum humi repat; spero (inquam) id fore, vt sicut carnis infirmitate velata latebat diuina maiestas, sub nostra quoque dicendi egestate, vtilitas summa, *functesque honoris & honestatis*, deliteſcant.

In Iudicij contentione (inquit Cyprianus) pro Rostris, opulenta facundia volubili ambitione iactetur; cum de Domino & de Deo vox est; vocis pura sinceritas, non eloquentiae viribus nititur, ad fidei argumenta, sed rebus. Denique accipite non diserta, sed fortia, nec ad audientiae popularis illecebram culto sermone fucata, sed ad diuinam indulgentiam pradicandam rudi veritate simplicia. Aggrediar enim facultate, qua valeo,

illo auspice, cui preces nostras per Mariam offeremus.

A V E.

I.

Quis ubique mœror ante Christum natum; quæ, illo nato letitia

Hactenus, à primo mundi nascētis exordio (Venerandi Patres) & quæ in terris, & quæ subterraneis locis condebantur, & quæ in cœlis erant, luctus ingens, mœror continuus afflictabat; hactenus orbis totus, hactenus cœli & terra, mirabili inauditoque percussa dolore luxerunt.

Primum quidem, quo *dolore cordis tactum intrinsecus* Patrem suspicamur; quo mœrore confectum filium? quàm *inenarrabilibus gemitibus* Spiritum-Sanctum planxisse? quo dolore, quo vulnere percussas Angelorum acies opinamur? Totam quidem Trinitatem, quod plasma suum, quod *opus manuum suarum*, dolo serpentis antiqui, tanto iniquitatis pondere videret esse prostratum, ut ad regnaque parueerat, non modò non posset attolli, sed etiàm de sublimi illo deliciarum hortulo fuerit exturbandum? Illos verò (beatas dico Principatum, Potestatum & Dominationum cohortes) quòd naturam nostram, quam implendo fratrum suorum numero, lapsorumque ruinis restaurandis conditam didicerant, inimicæ stirpis laqueo viderent irretitam? Nos verò, primasque Synagogæ, & Ecclesiæ columnas, Abelem candidati martyrum exercitus ducem; Seth trucidati Abelis successorem, cum Enos filio, qui *primus inuocasse nomen Domini* legitur; Noacum, Abrahamum, Iacob, & Moysen, cum cæteris, hactenus ad aduentum usque Regis huius, continuo planctu, inauditoque dolore, tam miserum casum luxisse, quis nesciat, & maximè protoparentes nostros, ut qui viderent *vnus ob nox-*

xam, & (vt ita dicam) *Job furias Aiakis Oilei* perditos nepotes, & *quicquid Reges ipsi delirassent, Achiuos*, hoc est, totam filiorum posteritatem, *plecti*, & æternos irarum ignes, iaculatamque mortis sententiam pro se sustinere? Tota, inquam (Patres mei) tota terra, tota cum Angelis suis hætenus Trinitas sancta idcirco dolebat, & vehementer augebatur, hætenus nil nisi flerus, planctus, gemitusque sonabant.

Nunc verò, conuersis rebus in melius, & Domino visitante terram, & Sole misericordiae suæ terris illapso, nascente nimirum Iesu Christo, gaudet & lætatur omnis cum Conditore creatura. *Nemo* namque (vt inquit Leo) *ab huius alacritatis participatione discernitur*, vna cunctis lætitiæ communis est ratio, quia Deus noster peccati mortisque destructor, sicut nullum à reatu liberum reperit, ita liberandis omnibus venit. *Exultet Sanctus* (inquit ille) *quia propinquat ad palmam; gaudeat peccator*, quia inuitatur ad veniam; *animetur Gentilis*, quia vocatur ad vitam. Iam verus Israelita, sub onere virtutum, sudoribus æstuans, iam athleta Christianus portans iugum Domini ab adolescentia sua, fortiter currat, vt comprehendi, iam speret suæ fortitudinis brauium: Iam peccator suarum pondere pressus iniquitatum, oculos in coelum attollat; iam tenebrarum luctusque discussa caligine, lucem exultationis aspiciat; iam gaudeat, reducto in vaginam iustitiæ diuini que furoris gladio; iam Gentilis, idolatriæ desertis erroribus, intueatur Solem iustitiæ, denique sexus omnis, ætas omnis exultet; iustus, certus de præmio; peccator, de venia; Gentilis, de cognita veritate.

Nam & ipsa Angelorum beata corona, concentibus suis, vim suæ lætitiæ merito profitetur, videns coelestem Hierusalem ex omnibus mundi gentibus fabricandam, restaurandas lapsorum ruinas, & suæ

Symphoniae socios homines preparari ; venit enim
saluum facere, venit Rex noster *querere*, per desertam
 vallium mundi huius, & *saluare, quod perierat*. Ipsi
 pastorum greges medius fidius (vt mihi videtur) ere-
 ctis in caelum vultibus, laetitiam quoque suam, in
 hac natiuitate testari gestiunt, & ad ipsos Angelorum
 cantus exultare. Equidem si belli Ducibus, cum aux-
 iliarijs copijs, pro salute patriae, ex insperato hosti
 occurrentibus, summa exultatione, summo gaudio
 penè diffuunt ciues, accepta ab eis libertate; qua
 cordis laetitia nobis exultandum, audito Regis adue-
 tu, qui suis, non militum vulneribus; suo, non ciuium
 suorum profuso sanguine; non strictis gladijs, sed
 protensis in cruce brachijs, cum hoste generis nostri,
 singulari certamine, victor futurus dimicabit? Pro-
 fectò, si graue est seruitutis iugum in libertate natis;
 in eius maximè natiuitate gaudendum, & quasi tri-
 pudandum Christianis esse videtur, qui à corpore
 pariter & Spiritu immanissimae iugum auferet ser-
 uitutis.

Quibus verò armis, qua casside, quo thorace, qui-
 bus caestibus, hostem sit aggressurus, an verè nostrae
 carnis diploide circumtectus, an sub toto homine la-
 titans, *fortis ille armatus, vasa praedonis direpturus* sit,
 dicere copiosè, nisi mihi fidei vestrae comperta iam-
 pridè esset integritas. Neque enim ignoro, varios varia
 capitis sui diliramenta venditasse; scio praescorum ha-
 reticorum somnia; scio (referentibus Augustino, &
 Tertulliano) Cerdonem, cum suo Marcione, com-
 mentum fuisse, non totam veramq; hominis à Verbo
 assumptam fuisse substantiam; neque natum ex fo-
 mina; non verè vulnera nobis salutifera, mortemque
 vitalem, in vero corpore, suscepisse; sed fantastica
 omnia, simulatam carnem, simulatam quoque fuisse
 passionem.

Scio, Manichæos cum Priscilliano (referente Leone) fantasticum Christi corpus somniasse; Apellem, elementarem illi, non de matre sumptam, carnem (referente Eusebio) tribuisse.

Scio, Proclianitas thoraca huic nostro Regi, ad hoc duellum maximè necessarium, carnem nempè nostram, detraxisse.

Scio (referente Cassiano) Manichæū, cōminisci, nihil Regem nostrum, in quo vulneraretur, habuisse.

Scio (referente Leone) ab Apollinari, anima spoliatum.

Scio, Ebionem, Carpocratem, Cerinthum, dignum patella operculum, Diuinitatis, in cuius fortitudine præliaretur, coniunctione spoliasse.

Hæc, inquam, cæteraque id genus, hæreticorum prisca commenta non ignoro, quæ hic copiosè à me refelli possent, si mihi cum somniatoribus illis sermo nūcesset; aut, si quos feralibus istorum sibilis hic contactos opinarer. Nam tam sūt multitudine innumerabilis Patrū, Conciliorūque acies; tam frequentes scripturarum copix pro nobis; tam pleni sapientum libri; tam numerosus rationum cuneus, istis expugnandis erroribus; vt propemodum nihil magis videatur optandum, quam hac de re cum illis decertare. Sed quoniam hoc in vestro confesso, huius mali contagione saucium neminem suspicamus, quin potius diuinæ gratiæ beneficio, omnes, armatis animis contra pestes istas, contra hydræ feralis capita; erectos stare confidimus; & ne gaudii, quod ex noui ac pacifici Regis natiuitate capiendum est, magnitudo, pugnando & decertando minuatur, plausibilia (sicut promissimus) prosequemur, quandoquidem (teste Chrysof.) & *pastores, quādiū noxia bestia nō infestat, sub ilicem aut populum porrecti, fistula canūt, sinentes ues liberè pro suo arbitrato pascere, dūm ipsi* (vt inquit

Poeta *recubantes sub tegmine fagi, Sylvestrem tenui musam meditantur auenâ;* parati tamen saxi & fustibus luporum insidias propulsare, si quid vel leuissimi tumultus audierint. Itaque hos sequuti, dimissis gaudii nostri perturbatoribus hæreticis, cum Angelis, cum tota Trinitate, gaudeamus. *Non enim locus esse debet tristitiæ* (inquit Leo) *ubi natalis est vitæ.*

I I.

Quo apparatu Dominus excipiendus.

Veruntamen illud (vt in initio monuisse me recorder) se dulcè est à nobis vestigandum, quibus donis, quibus muneribus, Regem hunc, quæ beneuolentia complectemur. Nunquid duce stella, in Palestinam cum Magis, ex Oriente.....

Desunt hic (Lector) circiter paginae duæ, passæ naufragium, quas etsi supplere Auctori haud difficile fuit; noluit tamen, ne senilia sua, pro iuuenilibus, vendideret.

.... in qua nimirum *manducamus panem doloris, panem lachrymarum.* Cur enim templa diuino cultui dedicata domos panis non vocemus? Nam & Iacob lapidem erectum in titulum, oleoque delibutum, verè domum Dei esse testatur, *verè, inquit, Dominus est in loco isto; & non est hic aliud, nisi domus Dei.* Et Dominus templum augustum, ingens Salomonis, vocat *domum suam*, ait enim: *Domus mea, domus orationis vocabitur.* Templum ergo domus est. Cuius domus? Eius, qui de se dixit: *Ego sum panis vitæ, ego sum panis viuus, qui de cælo descendi; & Pater meus dat vobis panem de cælo verum.* Templum itaque domus (testante Iacob patriarcha, & autore Domino) dicitur, *domus (inquam) Dei, domus panis, quia domus Christi, qui se panem vocitauit, vnde merito Bethlehem templum Dei vocabitur, in quo, sine peregrinationibus, fas est Regi occurrere, videre verbum quod factum est inter manus*

manus Sacerdotum, accidentibus, tanquam *pannis, inuolutum*, *reclinatum* in altaris *præsepio*, cum *Maria matre eius*, quam à filij latere, sicut nec Angelos (testante Chrysofomo) in altaris horrore plenis mysterijs, nequaquam abesse certa fide tenendum est; cui, tanquam in cunis vagienti, etiã cum Magis Orientalibus munera nostra deferamus. Neque enim sine muneribus, sine donis Rex tantus excipiendus est, cum scriptum sit: *Non apparebis in conspectu meo vacuus*, præsertim, cum non, tanquam exactor, ex sanguine & suoribus miserijs, magnam sibi opum vim cumulaturus adueniat, sed mansuetus, sed prodigus, & supra modum liberalis, pro libertate nostra, sanguinem profusus. Quid ergò? Nunquid eos, qui pro Christo *reliquerunt omnia, & sequuti sunt eum*, qui calcata mundi *concupiscentiã, & superbiã vitæ*, relictis que Sodomis, ascenderunt in montem, qui manus aratro admouerunt, retrospicere hic cohortamur? Absit (Patres.) *youete* (inquit scriptura) *& reddite Domino Deo vestro, omnes qui in circuitu eius affertis munera*. Nam etsi *vagit puer inter arcta conditus præsepia*; quanquam panniculis semilaceris inuoluitur; non tamen quam dedimus fidem Domino, vel sacramenta professionis, quibus spontè deuincti sumus, violari præcipimus, & tamen *aurum, thus, & myrrham* suademus *offerre*. Neque nobis ex Assyrijs aut Indicis mercibus quidquam, aut ex Tagi fluminis arenis (quas aureas esse à multis traditum est) aut de mensibus Sabæis aliquid asportandum. Quid ergò? Sicut Magi Orientales *de thesauris suis mysticas Domino munerum species obtulerunt*, ita (inquit Leo) *quæ Deo sunt digna, promanus*. Thus & myrrhã cum auro deferimus, si intellectum captiuamus in obsequium Christi, nec ambitiosa perscrutatione vestigemus, quæ simplicis fidei luminibus præcipiuntur intuen-

da. Thus, myrrham, & aurum, offerimus, quæ (si Hieronymo, si Iuueno Presbyteris, si Leoni Pótifici maximo credimus) diuinitatem, humanitatem, & Regiam simul in vno maiestatem signauerunt, illa (inquam) de thesauris nostris, simul offerimus, si abiurato Manichæorum errore, humanitatem in Christo veram credimus: si desertis Ebionis, Carpocratis, & Corinthi somnijs, Diuinitatem, regiamque maiestatem in Christo confitemur; offerimus (inquam) non singuli singula, sicut hæretici, sed singuli simul omnia, si Regem, si Hominem verum, si Deum verum, vnum eundemque Christum, cum Ecclesia prædicamus.

Hæc sunt (Patres) quæ à nobis Rex noster efflagitat. Nam (vt dixi) quanquam pannis inuoluitur, quamquam nudus iacet, & frigoris asperitate palpitet pettusculum, quamquam non in mollibus delicatioris lectuli plumis vagiar; clamat tamen ille, & dicit:

Nec mi aurum posce nec mi pretium dederitis: mei enim sunt cardines terra, mare & plenitudinem eius manus istæ fundauerunt, sed præbe (inquit) mihi cor tuum; præbe, credendo; præbe, diligendo; bonorum nostrorum ille non eget. Hoc vnum, hoc solum est, quod Dominus requirit à nobis (ait Micheas) vtique facere iudicium, atque iustitiam, & sollicitè ambulare cum illo.

Quæ cum ita sint in facultate nostra, vt nemo paupertate, nemo valetudine vel infirmitate excusari queat, cum Domini iugum sit suauis, cum ratio (iuxta philosophum) deprecetur ad optima; & virtus (secundum Damascenū) sit secundū naturā videlicet rationi consentanea; imò (si Tullio, si Augustino, si Basilio, duobus maximis Ecclesiæ luminibus, credimus) semina quadam virtutum nobis conuata & concretata sint; sitque illud vulgari, non sine causâ, tritum pro-

prouerbio, malos, malè agendo, magis quàm cum virtu-
 te lenè ac beatè viuentes laborare; quid est, cùr Re-
 gem. hunc debitis muneribus, debitâ beneuolentiâ
 prosequamur? Quid est, cùm non ab Oriente sit in
 Palæstinam peregrinandum, vt in Bethlehem nato
 Regi occurramus, sed domus ista panis viui parieti-
 bus domesticis includatur; cùm nihil eorum, quæ
 fortassis onerosa cupidis & auaris viderentur, postu-
 let, nihil iuri materialis, nihil thuris, nihil myrrhæ,
 cuius procul. & de vltimis finibus pretium; nihil, quod
 sæculi cupiditas auara miratur, efflagitet, sed tantum
 fidem, tantum promptam animi voluntatem; quid
 est, cùr non occurramus? cùr non gaudeamus? cùr
 non debitis muneribus honoremus? Gaudeamus (fra-
 tres) & Angelorum concentibus nostri cordis car-
 mina misceamus, curramus obuiam Regi, nō in curri-
 bus, non in equis, sed fide curramus, bonorum operum
 gressibus obuiens, & sequamur vestigia eius, illi
 myrrham primam, illi thus Sabæum, illi purum & ex-
 aminatum aurum à dei simplicis offeramus, vt veni-
 ens in regnum suum, nos, qui confessi sumus eum
 coram hominibus, confiteatur coram pa-
 tre suo, Qui viuit, & re-
 gnat &c.